

Lausunto

24.11.2023

Asia: VN/11255/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 § Määritelmät

Kaikenkattavan 'savuttoman nikotiinituotteen' määritelmän laatiminen räätälöidyn määritelmän kuten 'suussa käytettävät nikotiinipussit' sijasta, voi aiheuttaa sekaannusta ja haitata tehokasta valvontaa tulevaisuudessa (mikä on uuden lainsäädännön keskeinen tavoite).

Tällaisen kaikenkattavan määritelmän käyttö voi aiheuttaa useita ongelmia ja saattaa johtaa ei-toivottuihin seurauksiin, mukaan lukien:

1. EU:n tupakkatuotedirektiivin mukaisten yhdenmukaistettujen erityisten tuotemääritelmien heikentäminen

EU:n tupakkatuotedirektiivin (artikla 2,5) ja sen myötä Suomen tupakkalain täytäntöönpanosäännösten mukaan tuotemääritelmät perustuvat ainesosiin - erityisesti tupakanlehtien tai käsiteltyjen tai käsittelemättömien tupakkakasvien läsnäoloon tai puuttumiseen - pikemminkin kuin toimintoon, kulutustapaan tai savun läsnäoloon/puuttumiseen. Tupakkatuotedirektiivissä ja siten myös Suomen tupakkalaissa on jo määritelmä 'savuttomille tupakkatuotteille', jolla tarkoitetaan "...purutupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa sekä muuta sellaista tupakkatuotetta, jota ei polteta."

Uuden, kaikenkattavan ja vähemmän tarkan 'savuttoman nikotiinituotteen' määritelmän lisääminen lakiin on vastoin tupakkatuotedirektiivin tarkoitusta, joka oli laatia tarkka, johdonmukainen ja yhdenmukaistettu EU:n laajuinen lähestymistapa niin tupakkatuotteiden kuin tupakattomien nikotiinituotteiden määrittelemiseksi.

2. Ehdotettu määritelmä heikentää Maailman tullijärjestön tuotteiden käsittelyä uuden HS-koodin mukaisesti

Maailman tullijärjestö (WCO) ja sen jäsenet, mukaan lukien kaikki EU:n jäsenvaltiot (1), hyväksyvät tarkistetun yhdenmukaistetun järjestelmän HS 2022, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2022.

Uusi HS-koodi tekee selvän eron perinteisten tupakkatuotteiden (jotka luokitellaan edelleen otsikoiden 2401, 2402 ja 2403 mukaan) ja savuttomien, vähempiriskisten tuotteiden välillä, jotka luokitellaan uuden, erikseen luodun otsikon 2404 mukaan.

Ehdotus 'savuttoman nikotiinituotteen' määritelmän käyttöönotosta hankaloittaa tilannetta HS-koodin osalta. WCO:n HS-määritelmien tulisi olla ensisijainen tarkistuspiste EU:n jäsenvaltioille, kun ne säättävät kansallista lainsäädäntöä, jotta voidaan luoda selkeä, yksinkertainen ja helposti valvottava nimikkeistö ja valvontajärjestelmä. WCO:n HS:n selitysosassa on seuraava sanamuoto suussa käytettävien nikotiinipussien määritelmälle: "Other products containing nicotine, but not containing tobacco or reconstituted tobacco, intended for the intake of nicotine into the human body by chewing, dissolving, sniffing, transdermal absorption or by any other means except inhaling. This group includes nicotine containing products for recreational use, as well as nicotine replacement therapy (NRT) products intended to assist tobacco use cessation, which are taken as part of a nicotine intake reduction programme in order to lessen the human body's dependence on this substance."

3. Viranomaisten tarkastukset tulevat olemaan monimutkaisempia, kalliimpia ja aikaa vievämpiä

Ehdotettu määritelmä lisää rajat ylittävän EU:n sisäkaupan monimutkaisuutta (esimerkiksi, kun nikotiinipusseja siirretään yhdestä EU-maasta tietyn määritelmän alla Suomeen, jossa on käytössä eri määritelmä). Tämä tekee tuotteiden siirtämisestä ja käsittelystä monimutkaisempaa, kalliimpaa ja aikaa vievämpää alan toimijoille ja vielä tärkeämpänä myös Tullille ja Valviralle, kun ne suorittavat rajalla tai sisämaassa tarkastuksia tai sopivat sovittelumenettelyistä (kuten valmisteveromaksuista). Lisäksi EU:n ulkopuolisten kolmansien maiden kanssa tehtävä kauppa kohtaa samanlaisia, ellei jopa monimutkaisempia haasteita.

4. Suomen määritelmä ei vastaa muiden EU:n jäsenvaltioiden käytäntöjä. Muissa EU-maissa on otettu käyttöön erilliset määritelmät suussa käytettäville nikotiinipusseille.

Useat EU:n jäsenvaltiot (Tšekki, Ruotsi ja pian Unkari) ovat ottaneet uudessa kansallisessa sääntelyssään käyttöön erillisen määritelmän suussa käytettäville nikotiinipusseille, joka on laadittu erityisesti tälle tupakattomien suussa käytettävien nikotiinituotteiden luokalle. Samoin 6

jäsenvaltiota (Tšekki, Viro, Unkari, Italia, Latvia, Ruotsi) ovat myös ottaneet käyttöön erillisen ja erityisesti näille tuotteille tarkoitetun määritelmän kansalliseen valmisteverolakiin. Suomi olisi poikkeava ottaessaan käyttöön esitysluonnoksessa ehdotetun määritelmän.

Yllä olevan perusteella ehdotamme, että lakiin kirjattaisiin seuraava määritelmä tupakattomille nikotiinipusseille:

”14 a) ‘Nikotiinipussi’ on valmiiksi annosteltu, tupakaton pussi, joka sisältää nikotiinia, makuaineita, vettä, kasvikuuituja ja täyteaineita, ja on tarkoitettu suussa käytettäväksi, jotta nikotiini imeytyy suun limakalvojen kautta.”

LÄHTEET:

1. Commission implementing regulation (EU) 2021/1832 of 12 October 2021 amending Annex 1 to Council Regulation (EEC) No 2658/87 on the tariff and statistical nomenclature and on the Common Customs Tariff
2. WCO Explanatory note

6 § Valviran tehtävät

No comments.

22 § Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojaan yleiset velvollisuudet

No comments.

25 a § Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

Nikotiinipussien ainesosien ja pakkausten laatu- ja turvallisuusvaatimuksia koskevat ehdotukset

Suosittellemme, että seuraavat säännökset lisättäisiin lain 25 a § varmistamaan, että markkinoille saatettavat nikotiinipussit vastaavat laadultaan korkeimpia laatuvaatimuksia ja suojelemaan kuluttajia:

1. Nikotiinipussituote tulisi valmistaa käyttäen ainoastaan: a) erittäin puhtaita ainesosia; b) lääketasoista nikotiinia; ja c) elintarvikelaatuisia makuaineita ja muita ainesosia.
2. Nikotiinipussituote ei saa: a) sisältää ainesosia, joilla on karsinogeenisiä, mutageenisia tai lisääntymistoksisia ominaisuuksia (jäljempänä CMR-ominaisuuksia); ja b) sisältää ainesosia määrinä, jotka lisäävät tuotteen toksisuutta tai CMR-ominaisuuksia merkittävästi, kun tuotetta käytetään tarkoitetulla tavalla.

3. Nikotiinipussien määrään rasiaa kohden tulisi asettaa alin ja ylin sallittu raja. Alarajan tulisi olla 20 pussia ja yläraja 24 pussia rasiaa kohden. Nämä rajat auttavat ehkäisemään alaikäisten käyttöä ja tukevat kuluttajien turvallisuutta.

Makuja koskevat ehdotukset

Ehdotus nikotiinipussien makujen kieltämisestä on EU:n vapaan liikkuvuuden periaatteiden vastainen, sillä se rajoittaa vapaata liikkuvuutta eikä sitä voida perustella kansanterveydellisillä syillä. Ehdotus kieltää maut, lukuun ottamatta tupakan ja mentolin makua, ei edistä ehdotetun lain tavoitteita useasta syystä:

1. Maut ovat tärkeitä aikuisille tupakoitsijoille, jotka haluavat vaihtaa tupakasta

Ainoastaan tupakan ja mentolin makujen salliminen vähentäisi vaihtoehtojen saatavuutta aikuisille tupakoitsijoille, jotka haluavat vaihtaa tupakasta. Nikotiinipussien maut (ml. tupakka, mentoli/minttu sekä hedelmät ja marjat) ovat tärkeä tekijä tupakoitsijoille, kun he harkitsevat siirtymistä tupakkatuotteista.

Tupakoinnin vähentämiseen tähtäävistä toimista haittojen vähentämiseen tähtäävät toimet, eli tupakoitsijoiden ohjaaminen vähemmän haitallisiin nikotiinivaihtoehtoihin, ovat kaikista tehokkaimpia. Kuten UK Royal College of Physicians toteaa vuonna 2007 julkaistussa raportissaan: “[i]n this report we make the case for harm reduction strategies to protect smokers. We demonstrate that smokers smoke predominantly for nicotine, that nicotine itself is not especially hazardous, and that if nicotine could be provided in a form that is acceptable and effective as a cigarette substitute, millions of lives could be saved.” (1)

Jotta tupakoitsijat (jotka muuten jatkaisivat tupakointia) hyötyisivät haittojen vähentämiseen tähtäävistä toimista, mikään ei ole tärkeämpää kuin tyydyttävien vaihtoehtojen saatavuus ja maut ovat tässä avainasemassa. Ilman makua sisältäviä vaihtoehtoja vaarana on, että tupakoitsijat ohjautuvat hakemaan vaihtoehtoja laittomasta kaupasta tai pahimmassa tapauksessa aloittavat jälleen tupakoinnin. Tähän samaan johtopäätökseen on päätyneet myös lääketieteen tohtori ja kansanterveystieteen maisteri Konstantinos Farsalinos raportissaan ”The case for flavours in tobacco harm reduction, to save lives”. (2)

Tätä lähestymistapaa sovelletaan myös muissa Pohjoismaissa, kuten Ruotsissa ja Tanskassa, missä nikotiinipussien (Norjan tapauksessa nikotiinipussien, joissa on pieni määrä tupakkaa) makumaailmaa ei ole rajoitettu.

2. Makuja sisältävät nikotiinipussit ovat laillisesti saatavilla naapurimaissa – niiden kieltäminen Suomessa ylläpitää harmaatuontia ja laitonta kauppaa

Ehdotuksen mukainen makujen sääntely ei ole linjassa muiden Pohjoismaiden ja EU-maiden vastaavan sääntelyn kanssa. Ruotsissa ja Norjassa mauille ei ole asetettu rajoituksia. Sama koskee myös Viroa, Latviaa ja Puolaa. Kuten hallitus itse huomauttaa, nikotiinipusseilla on jo Suomessa merkittävä laitton markkina, jossa on saatavilla myös nikotiinipusseja eri mauilla. Makujen kieltäminen Suomessa ei edesauttaisi tämän ongelman ehkäisemistä, päinvastoin, kiello olisi todennäköisesti omiaan lisäämään laitonta tuontia Ruotsista tai kannustamaan laittomaan kotimaiseen tuotantoon.

Nikotiinipussien makuja koskeva kiello ei edistä hallituksen tavoitetta ohjata kulutusta pois (laittomasta) nuuskasta nikotiinipusseihin. Markkinatutkimusyriitys WSPM Groupin BATin toimeksiannosta äskettäin toteuttama tyhjien rasioiden / pakkausten tutkimus Helsingissä osoitti, että lähes 90 % kaikista kerätyistä nikotiinipussirasioista oli ulkomaisia, pääasiassa Ruotsista lähtöisin, jotka ovat saapuneet maahan joko matkustajatuontina, harmaatuonnin tai laittoman kaupan kautta. (3)

Ministeriö huomauttaa ehdotuksessa, että nämä ongelmat jatkuisivat myös uuden lain jälkeen. Ministeriö huomauttaa, että esitetyt kiristykset voivat vähentää nikotiinipussien kysyntää ja lisätä nuuskan kysyntää, jolloin esityksellä ei olisi myönteisiä vaikutuksia rikostorjuntaan eikä se edesauttaisi hallituksen asettamien tavoitteiden saavuttamista.

Vaikka aiheena on nuuskankäyttö Norjassa, Norjan kansanterveyslaitoksen alkoholi-, tupakka-, ja huumeosaston tohtori Karl Erik Lundin lausunto mauista on tässä yhteydessä relevantti:

“Regulation that would ban or limit flavoured snus use may affect smokers—an at-risk population—more than never smokers. The health authorities should be mindful of the real-world complexity governing potential harms and benefits of flavour restrictions on snus. A further assessment of flavour limitations should acknowledge that flavoured snus products also function as alternatives to cigarettes.” (4)

3. Makuja sisältävät nikotiinipussit voidaan vastuullisesti suunnata aikuisille, kuten erimakuiset alkoholijuomat

Useissa aikuisille suunnatuissa tuotteissa on yleistä tarjota monipuolisia makuvaihtoehtoja. Esimerkiksi oluita ja muita alkoholijuomia löytyy monina eri makuvaihtoehtoina, kuten hedelmän makuisina, vastaamaan kuluttajien erilaisiin mieltymyksiin. Näitä juomia myydään valtion

alkoholimonopolissa Alkossa sekä päivittäistavarakaupoissa. Nikotiinipussien makuja koskeva ehdotus on ristiriidassa hallituksen alkoholipolitiikan kanssa, koska alkoholituotteiden käyttö voi johtaa riippuvuuteen aikuisilla ja riskinä on myös alaikäisten käyttö. Maailman terveysjärjestö on todennut, että turvallista määrää alkoholia ei ole (ks. ”WHO - No level of alcohol consumption is safe for our health” (5)).

Hallituksen tavoite ehkäistä harmaatuontia, laitonta kauppaa sekä järjestäytyneitä rikollisuutta on erinomainen, samoin kuin myös tavoite ohjata kuluttajia laittomasta nuuskasta verotettavien nikotiinipussien käyttöön. Tätä tavoitetta ei kuitenkaan tulla saavuttamaan, mikäli Suomen sääntely eroaa merkittävästi sääntelystä Ruotsissa, josta suurin osa harmaatuonnin tuotteista tulee ja josta kuluttajat ovat tottuneita pystymään ostamaan makuja sisältäviä nikotiinipusseja. WSPM Groupin äskettäin toteuttama tyhjien rasioiden tutkimus osoitti, että lähes 90 % kaikista kerätyistä rasioista olivat peräisin ulkomailta ja suurin osa niistä Ruotsista. Tämä osoittaa, että ainoa relevantti verrokkimaa Suomelle sääntelyn, verotuksen ja laittoman kaupan osalta on Ruotsi.

4. Alaikäisten käyttöä voidaan ehkäistä samalla sallien aikuisille tarkoitetut nikotiinipussien maut esitettynä vastuullisissa pakkauksissa

Yhdymme täysin hallituksen tavoitteeseen ehkäistä tupakka- tai nikotiinituotteiden käyttöä alaikäisten keskuudessa. Esitämme, että tämä voidaan saavuttaa samanaikaisesti uuden lain toisen ilmoitetun tavoitteen kanssa – tarjota turvallisempia vaihtoehtoja tupakoitsijoille ja ehkäistä nikotiinipussien ja nuuskan laitonta kauppaa – hyödyntämällä seuraavia keinoja:

- a) Kieltämällä makeisten, energiajuomien, virvoitusjuomien ja jäätelön sekä (kuten hallitus ehdottaa) alkoholin ja kannabiksen maut.
- b) Kieltämällä makeisiin, energiajuomiin, virvoitusjuomiin ja jäätelöihin viittaavat makujen nimet ja kuvailut.
- c) Vaatimalla, että makujen nimet ja kuvailut ovat tosiasiallisia ja vastaavat sitä makua, jota tuotteessa kuvaillaan.
- d) Kieltämällä lapsia ja nuoria houkuttelevat tekstit, kuvat, piirretyt, hahmot tai ikonit pakkauksista ja etiketeistä sekä kieltämällä pakkaukset, jotka muistuttavat makeisia, leluja tai kosmetiikkaa.

Ruotsi tarjoaa hyvän esimerkin Suomelle siitä, miten tällaisia rajoituksia on toteutettu (6). Ruotsi on rajoittanut makuihin liittyvää viestintää ja vaatii, että makujen viittaukset ovat tosiasiallisia eivätkä sisällä alaikäisiin vetoavia kuvia tai ole pakattu alaikäisiin vetoavalla tavalla. Samoin myös Tšekki ja Slovakia (sekä pian Unkari) ovat ottaneet käyttöön vastaavanlaisen sääntelyn nikotiinipussien osalta.

Lopuksi ennakoitavan liiketoimintaympäristön, laillisen ja vastuullisen kotimaisen markkinan sekä varastoalaskirjausten ja jätteen vähentämisen kannalta on tärkeää, että pakkauksiin, etiketteihin ja makuihin liittyvä sääntely sisällytetään tupakkalakiin sen sijaan, että niistä säädettäisiin myöhemmin erikseen. Tämä lähestymistapa antaa sosiaali- ja terveysministeriölle tarvittavat valtuudet valvoa ja säännellä markkinaa, samalla kun se mahdollistaa ennakoitavan markkinan kaikille tuotantoketjun toimijoille, jotka tarvitsevat riittävästi aikaa valmistaakseen ja jaellakseen sääntelyn mukaisia tuotteita. Tämä on sekä EU:n että OECD:n paremman sääntelyn periaatteiden mukaista.

LÄHTEET:

1. Royal College of Physicians, Harm reduction in nicotine addiction: helping people who can't quit. A report by the Tobacco Advisory Group of the Royal College of Physicians. London, United Kingdom; 2007
2. <https://thr.ams3.cdn.digitaloceanspaces.com/strapi/0cbd3b34cef86dad0032528c324d2f7b.pdf>
3. Empty Can Survey (ECS), September-November 2023. WSMP Group
4. <https://harmreductionjournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12954-020-00419-7>.
5. WHO <https://www.who.int/europe/news/item/04-01-2023-no-level-of-alcohol-consumption-is-safe-for-our-health>
6. <https://www.konsumentverket.se/for-foretag/regler-per-omradebransch/tobak-ecigaretter-och-tobaksfria-nikotinprodukter/marknadsforing-av-tobaksfria-nikotinprodukter/>

29 a § Ilmoitukset savuttomista nikotiinituotteista

Tuotteiden korkeiden laatustandardien tukemiseksi ja kuluttajien turvallisuuden suojelemiseksi, lakiin tulisi lisätä ilmoitusten osalta seuraavat kolme vaatimusta:

1. Taloudellisen toimijan, joka jättää ilmoituksen Suomen markkinoille, tulee:
 - a. suorittaa ja toimittaa myrkyllisyyteen liittyvä riskiarvio kaikista kulutettavista aineisosista ja kaikista pakkausmateriaaleista, jotka ovat kosketuksissa kulutettavan tuotteen kanssa. Riskiarvion tulee suorittaa koulutettu toksikologi vakiintuneita menettelytapoja käyttäen.
 - b. varmistaa, että myrkyllisyyteen liittyvässä riskiarviossa arvioidaan todennäköinen altistuminen kuluttajalle, kun tuotetta käytetään tarkoitetulla tavalla.
 - c. toimittaa päivitetty myrkyllisyyteen liittyvä riskiarvio, jos tuotteeseen tehdään muutoksia tai jos saataville tulee uutta ainesosien vaarallisuutta koskevaa tietoa tai dataa;
2. Ilmoitukset on tehtävä turvallisen, digitaalisen alustan kautta; ja

3. taloudellisten toimijoiden ilmoittamat tiedot, mukaan lukien mutta ei ainoastaan liikesalaisuuksiin ja kaupallisesti arkaluontoisiin asioihin liittyvät tiedot, tulee pitää luottamuksellisina eikä niitä saa julkistaa.

Pykälä 29 a 3) liittyen, 'päästöille' ei ole määritelmää. Ehdotamme, että tämä sana poistetaan ja sen sijaan muutetaan tekstiä kuten ehdotamme kohdassa 1b yllä.

29 b § Myyntimäärät savuttomista nikotiinituotteista

No comments.

30 § Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

No comments.

31 § Vähittäismyyntipakkauksia koskeva yleissäännös

Ks. lausunto pykälään 39b.

39 a § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

Suhtaudumme myönteisesti siihen, että nikotiinipussipakkauksissa luetellaan tuotteen sisältämät ainesosat. On kuitenkin tärkeää varmistaa, että sääntelyssä otetaan huomioon varsinkin kaksi keskeistä tekijää. Ensinnäkin liikesalaisuudet on voitava pitää suojassa. Toiseksi, jotta pakkausten kuluttajille esittämä tieto on hyödyllistä, sen on oltava selkeästi luettavissa eikä sisältää hämmentävää tai ylimääräistä tietoa ja sen tulee olla käytännössä toteutettavissa suhteellisen pieneen pakkauskokoon.

Kannatamme hallituksen esitystä siitä, että pakkauksessa saisi esittää tiedon tuotteen mausta, mutta tietoa ei kuitenkaan saisi esittää mainonnallisella tavalla.

Tämän huomioon ottaen, pykälä 39a 1) muotoilua tulisi muuttaa vaatimaan että:

- 1) ainoastaan ainesosat, joita on tuotteessa yli 0,5 % tulee merkitä vähittäismyyntipakkaukseen alenevassa painojärjestyksessä; ja
- 2) ainesosat, joita on tuotteessa alle 0,499 % tulee merkitä kattotermin alle.

Kuten yllä mainitaan, tämä varmistaisi liikesalaisuuksien suojan.

Katso lisätietoja varten myös vastauksemme osioon 39b.

39 b § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu

On väärä käsitys, että rajoitettujen tuotemerkkien käyttö nikotiinipussien pakkaus- ja etikettimerkinnöissä lisäisi nuorten käyttöä. Kuluttajavalistus, tuotteiden saatavuus ja kuluttajien kyky tehdä tietoon perustuva ostopäätös ovat avainasemassa lisättäessä tupakkatuotteita käyttävien tietoisuutta vähempirikisistä nikotiinituotteista vaihtoehtona esimerkiksi savukkeille sekä edesautettaessa halukkaiden tupakoitsijoiden siirtymistä käyttämään niitä.

Tuotepakkauksessa oleva tieto tarjoaa myyjille väylän välittää kuluttajille faktatietoa nikotiinipussien alkuperästä, ominaisuuksista ja laadusta. Tämä tieto vuorostaan antaa aikuisille kuluttajille mahdollisuuden itse päätellä tuotteen alkuperän ja laadun sekä tunnistaa ja erottaa säännellyt, verotetut tuotteet laittomista ja verottomista (sekä mahdollisesti vaarallisista) nikotiinipusseista ja nuuskasta. Tällainen tieto on tärkeää etenkin verrattain uudelle nikotiinituotteelle kuten nikotiinipusseille, joissa vakiintuneet ja luotettavat tuotemerkit eivät ole yhtä ilmeisiä.

Kuluttajien mahdollisuus saada pakkauksesta tuotteeseen liittyvää perustietoa on etenkin tärkeää ottaen huomioon hallituksen tavoite luoda valvottu ja laillinen markkina nikotiinipusseille sekä ehkäistä nikotiinipussien (ja nuuskan) laitonta kauppaa, harmaatuontia ja siihen liittyviä lieveilmiöitä. Yhdenmukaistetut pakkaukset heikentävät vähittäiskauppiaiden, tukkukauppiaiden ja kuluttajien kykyä erottaa laillinen ja laiton tuote toisistaan. Samaan aikaan, kuten esitysluonnoksessa myös ilmaistaan, yhdenmukaistetut pakkaukset vaikeuttavat niin tullin, kuntien kuin Valviran valvontaa rajalla ja myyntipisteissä. Laittoman ja laillisen tuotteen erottaminen toisistaan tulee olemaan huomattavasti vaikeampaa, ellei jopa mahdotonta ilman, että tuote takavarikoidaan ja lähetetään laboratorioon testattavaksi, mitä ei voida tehdä paikan päällä ja tulee lisäämään kustannuksia valtiolle.

Nikotiinipussien (jotka eivät sisällä tupakkaa) pakkausten yhdenmukaistaminen niin, että pakkaukset muistuttavat läheisesti savukkeiden, purutupakan tai nenänuuskan pakkauksia on myös ristiriidassa esityksen tavoitteen kanssa, jonka mukaan tupakoitsijoita halutaan ohjata käyttämään vähemmän haitallisia (tupakattomia) tuotteita ja näin ollen tukea kansanterveydellisiä tavoitteita. Tupakoitsijoita, jotka pyrkivät eroon savukkeista vaihtamalla (tupakattomiin) nikotiinituotteisiin johdetaan harhaan sillä, että pakkaukset muistuttaisivat perinteisiä savukkeita, jolloin nämä kuluttajat myös uskovat terveysriskien olevan samat, mitä ne eivät ole, ja jatkavat savukkeiden käyttöä.

39 c § Savuttoman nikotiinituotteen ulkoasu

Olemme täysin samaa mieltä hallituksen kanssa siitä, että tuotteita ei tulisi tehdä nuoria houkutteleviksi esimerkiksi muotoilemalla ne sydämenmuotoiseksi tai lisäämällä glitteriä nikotiinipusseihin. On kuitenkin tärkeää huomioida, että nikotiinipussin muoto ja pintamateriaali vaikuttavat merkittävästi tuotteen suorituskykyyn, tehokkuuteen ja käytettävyyteen. Valmistajat vaihtelevat näitä tekijöitä vastatakseen vaatimuksiin ja kuluttajien vaihteleviin mieltymyksiin. Yhtä

lailla nikotiinipussien sääntely tupakan lailla luo harhakuvaan siitä, että tuotteet ovat yhtä haitallisia ja näin ollen se ei kannusta tupakoitsijoita vaihtamaan savukkeista.

Näin ollen, jotta nikotiinipussit olisivat jatkossakin vaihtoehto aikuisille kuluttajille ja ettei tuotekehitystä rajoiteta liikaa, on erittäin tärkeää, että savuttomien nikotiinituotteiden ulkonäkö koskeva sääntely ei ole liian rajoittavaa. Sääntely tulisi myös sisällyttää lakiin ennakoitavan liiketoimintaympäristön tukemiseksi sen sijaan, että mahdolliset rajoitukset jätettäisiin tulevien asetusten varaan. Ehdotamme siksi, että lakiin säädetään nikotiinipussien sallitusta ulkonäöstä ja että tämä sääntely kohdistetaan erityisesti ehkäisemään tuotemuotoilua, joka olisi omiaan houkuttelemaan alaikäisiä. Ehdotamme seuraavaa:

Savuttoman nikotiinituotteen muodon, värin, pinnan tai muun ulkoasuun liittyvän ominaisuuden ei tule olla suunniteltu houkuttelevaksi erityisesti nuorille.

40 § Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulkomaanliikenteessä

No comments.

44 § Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

No comments.

48 § Ilmoitus nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnistä

No comments.

50 § Tukumyynnin ilmoituksenvaraisuus

No comments.

52 a § Tupakkatuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto

Lisäaineet, jotka muuttavat tuotteen pH-arvoa

Nikotiinipussien pH-arvoa muuttavien lisäaineiden kieltäminen aiheuttaa merkittäviä haasteita tuotteen koostumukselle, suorituskyvylle ja hyväksyttävyydelle. Tämä puolestaan heikentää esityksen tavoitetta luoda laillinen ja säännelty markkina sekä ohjata kuluttajia pois nuuskan käytöstä.

Nikotiinipussin pH-arvon säätely on olennaista koko tuotteen suunnittelulle ja toiminnalle (ottaen huomioon miten nikotiini imeytyy suun limakalvojen kautta), sekä tuotteen säilyvyydelle ja varastoinnille sen elinkaaren aikana varmistuen, että nikotiini ei haihdu (eli tuotteen säilyvyys valmistuksesta vähittäismyynnin kautta kulutukseen).

Nikotiini on alkaloidi ja siten heikko emäs. Nikotiinipusseja valmistetaan eri valmistajien toimesta erilaisen tuotemuotoilun pohjalta, mukaan lukien pH-arvo. Tutkimuksen mukaan tuotteiden pH-arvo vaihtelee pH 6,68 ja 10,1 välillä; valmistaja määrittää tuotteen pH-arvon ainesosien, muotoilun ja tuotteen mekaniikan perusteella, jotta nikotiinin vapautuminen ja imeytyminen suun limakalvoilta olisi sopivaa. (1) (2)

Asettamalla pussin suuhun ylähuulen ja ikenen väliin, kosteassa ympäristössä ja missä syljen erityys on vähäistä, pH-modifikaattorit ovat olennaisia nikotiinin vapautumisen ja imeytymisen kannalta. (3)

Seuraus siitä, ettei tuotteen pH-arvoa voida muuttaa, vaarantaisi tuotteen toiminnan, mikä tarkoittaisi, ettei se pystyisi tarjoamaan tupakoitsijoille nikotiinitasoa, joka on samanlainen kuin mitä he saavat savukkeista, ja se estäisi heitä vaihtamasta. Toiseksi se tarkoittaisi, että äskettäin lailliseksi tulleen Suomen markkinalle saatettaisiin heikompilaatuisia ja tehottomimpia tuotteita, jolloin vaarana on, että kulutus pysyy harmaalla ja laittomalla markkinalla, jossa tuotteet olisivat korkealaatuisempia ja jossa nuuskaa on saatavilla.

Sen sijaan ehdotamme, että pykälää muutetaan siten, että säädetään pH-arvolle ylärajaksi 9,1 +/- 20 % vaihtelevuudella sekä että lain 39 a pykälään lisätään velvoite toimijoille ilmoittaa tästä.

Tällainen lähestymistapa on linjassa teknisten tuotestandardien kanssa, jotka on kehitetty suussa käytettäville nikotiinipusseille Svenska institutet för standarder (SIS) Ruotsissa vuonna 2020 (SIS/TS/72:2020) ja British Standards Institute (BSI) vuonna 2022 (PAS:8877:2022). (4/5)

LÄHTEET

1. Prochaska J. J and Benowitz N. L. Current advances in research in treatment and recovery: Nicotine addiction. Science Advances, Review. 2019; 5
2. Stanfill S. et al. Characterization of Total and Unprotonated (Free) Nicotine Content of Nicotine Pouch Products. Nicotine & Tobacco Research 23, 1590–1596 (2021)
3. Azzopardi, D., Liu, C., and Murphy, J. Chemical characterisation of tobacco-free ‘modern’ oral nicotine pouches and their position on the toxicant and risk continuums. drug and chemical toxicology (2021)
4. <https://www.sis.se/en/produkter/agriculture/tobacco-tobacco-products-and-related-equipment/sists-722020/>
5. <https://standardsdevelopment.bsigroup.com/projects/2021-00953>

6. Tulli 7.3.2022 <https://tulli.fi/en/-/finnish-customs-seized-a-record-quantity-of-snus-and-narcotic-medicines-the-societal-impact-of-customs-crime-prevention-increased-in-2021>
7. Helsingin Sanomat 27.12.2022 <https://www.hs.fi/nyt/art-2000009222098.html>
8. Svenska Yle 1.3.2023 <https://svenska.yle.fi/a/7-10029372>
9. Tulli 3.10.2023 <https://www.sttinfo.fi/tiedote/70031573/nuuskan-laiton-maahantuonti-romahtanut-muutos-tapahtui-nikotiinipussien-myyntin-vapauttamisen-yhteydessa?publisherId=69819633&lang=fi>

53 § Kielto myydä alaikäiselle

Tuemme täysin tätä ehdotusta.

58 § Etämyynnin kielto

Suomen kansalliset erityispiirteet ja laittoman kaupan suuruus huomioon ottaen, ehdotettu etämyynnin kielto voidaan nähdä hyvänä ja hallituksen laittoman ja harmaan kaupan ehkäisyä koskevia tavoitteita tukevana toimenä. Ehdotamme kuitenkin, että kielto astuisi voimaan heti lain astuessa voimaan ilman kuuden kuukauden siirtymäaikaa. Pitkä siirtymäaika mahdollistaisi sen, että etämyynnin toimijat voisivat myydä Suomeen verottomia tuotteita pitkälle vuoteen 2024, vaikka uusi tupakkalaki astuisi voimaan vuoden alussa.

Sääntelyn vahvistamiseksi kehotamme ottamaan mallia Tanskassa pian voimaan astuvasta laista, jossa kielletään niiden nikotiinipussien (sekä sähkötupakoiden ja muiden tupakankorvikkeiden) tuonti, ostaminen, kuljetus, vastaanottaminen, valmistaminen, käsittely sekä hallussapito, joita ei saa markkinoida Tanskassa. Tämä tekisi käytännössä kaikista toimitusketjun toimijoista vastuullisia tuotteiden laillisuudesta ja vaatimustenmukaisuudesta. Tämä lisää turvallisuutta ja jakaa vastuun markkinoiden vaatimustenmukaisuuden edistämisestä markkinatoimijoiden kesken, vähentäen valtion lainvalvontaviranomaisten taakkaa. Tanskassa on myös ehdotus, että asianomaisille viranomaisille annettaisiin valtuudet takavarikoida laittomia tuotteita ilman, että heidän tarvitsee ensin olla yhteydessä poliisiin.

Suomen markkinoiden suojeleminen laittomilta tuotteilta on sekä viranomaisten että British American Tobaccon prioriteetti. Siksi kehotamme ministeriötä ottamaan mallia Tanskasta tässä asiassa.

59 § Tullihuutokaupalla myynnin kielto

No comments.

60 § Tukku myynnin rajoitukset

No comments.

62 § Alaikäisiä koskeva maahantuontikielto

Tuemme täysin tätä ehdotusta.

63 § Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikielto

No comments.

65 § Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita

Tuemme täysin tätä ehdotusta.

66 § Matkustajatuonnin aikarajat

No comments.

67 § Matkustajatuonnin määrälliset rajat

Yksityishenkilö saisi ehdotuksen mukaan tulevaisuudessa tuoda savuttomia tupakkatuotteita, kuten nuuskaa, 1000 gramman sijaan 500 grammaa kalenterivuorokaudessa. Määrä vastaa noin 35 rasiaa. Kehotamme alentamaan sallitun matkustajatuonnin määrän vastaamaan 20 rasiaa, kannustaen kansallisen markkinan kehitystä sekä verotuottojen keräämiseen.

74 § Yleiset tupakointikiellot

Tuemme täysin tätä ehdotusta.

80 § Tupakointikieltoa koskevat opasteet

No comments.

81 § Tupakointikieltojen toimeenpano

No comments.

90 § Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

No comments.

91 § Tupakkalain valvontamaksut

Kehotamme Suomen viranomaisia arvioimaan erityisesti pienempiin myymälöihin kohdistuvia vaikutuksia, jos nikotiinipussien lisäämisestä perittävä vuosittainen valvontamaksu kaksinkertaistetaan. Tämä johtaa todennäköisesti tuotteen myyntipisteiden merkittävään vähenemiseen ja heikentää suomalaisten kauppojen tasapuolisia toimintaedellytyksiä. Tuotteen saatavuuden väheneminen ohjaa kuluttajia todennäköisesti myös laittomiin kanaviin, joissa he altistuvat säännösten vastaisille tuotteille.

Siksi ehdotamme, että valvontamaksu, joka kattaa nikotiinipussien lisäämisen, on enintään 100 euroa vuodessa myyntipistettä kohden.

Tämä tarkoittaa, että jokaisen myyntipisteen olisi myytävä noin 50 rasiaa vuodessa, 250:n sijasta, lisenssimaksun kattamiseksi ja jotta tuotteiden myynti olisi myymälälle kannattavaa.

94 § Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

No comments.

97 § Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

No comments.

100 § Myyntikielto

No comments.

109 § Tupakan myyntirikos

No comments.

113 § Tupakointirikkomus

No comments.

117 § Myyntipäällykset

No comments.

118 § Hallussapitokielto

No comments.

119 § Hävittäminen

No comments.

Voimaantulo

Etämyynnin kieltä on kannatettava, ottaen huomioon paikalliset olosuhteet. Kuten yllä mainitaan, ehdotamme että kieltä astuisi voimaan heti lain astuessa voimaan ilman kuuden kuukauden siirtymäaika. Pitkä siirtymäaika mahdollistaisi sen, että etämyynnin toimijat voisivat myydä Suomeen verottomia tuotteita pitkälle vuoteen 2024, vaikka uusi tupakkalaki astuisi voimaan vuoden alussa.

Muuta kommentoitavaa?

British American Tobacco Suomessa

British American Tobacco (BAT) on Velo- ja Lundgrens-tavaramerkkien jakelija Suomessa. BAT harjoittaa pienemmän riskin* nikotiini- ja savuttomien tuotteiden kehitystä ja myyntiä, joiden uskomme voivan vähentää merkittävästi tupakoinnin kansanterveydellisiä vaikutuksia tulevaisuudessa. Tupakointi aiheuttaa todellisia ja vakavia terveysriskejä, ja ainoa tapa välttää nämä

riskit on olla tupakoimatta. Monet aikuiset päättävät kuitenkin jatkaa tupakointia, joten kuluttajille tarkoitettujen toteuttamiskelpoisten ja vähemmän riskialttiiden nikotiinituotteiden kehittäminen ja kaupallistaminen vaihtoehtona tupakoinnille on BAT:n strateginen prioriteetti. Tällä strategialla pyrimme vähentämään liiketoimintamme terveysvaikutuksia.

* Tieteellisten todisteiden perusteella ja olettaen, että tupakoinnista siirrytään kokonaan. Tuotteet eivät ole riskittömiä ja ne aiheuttavat riippuvuutta.

British American Tobacco Denmark A/S ja British American Tobacco Finland Oy